

ИСПИТ ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1

3. јул 2005.

Напомене: Испит траје 240 минута. Није дозвољено напуштање сале 120 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Дозвољена је употреба само овога папира и једне вежбанке, који се морају заједно предати. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табlici. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ						Колоквијум питања	Укупно питања
Група са предавања	Индекс година/број	Презиме и име				XXXXX	
П1 П2 П3 РТИ	/					Колоквијум задаци	Укупно задаци
						XXXXX	
ПИТАЊА						ОЦЕНА	Укупно поена
1	2	3	4	5	6	1	2

ПИТАЊА

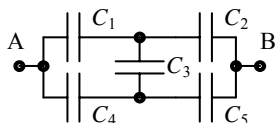
1. Тачкасто наелектрисање Q налази се усамљено у вакууму у тачки са координатама $T(0, a, a)$, $a > 0$. Одредити напон између тачака са координатама $A(a, 0, 0)$ и $B(0, a, 0)$.

$U_{AB} =$

2. Полупречници електрода коаксијалног кабла су a и b ($a < b$). Диелектрик кабла је хомоген, релативне пермитивности ϵ_r , и критичног електричног поља E_{kr} . **Извести** израз за највећи напон на који кабл сме да се прикључи, а да не дође до пробоја диелектрика.

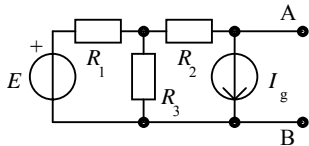
$U_{AB} =$

3. Израчунати еквивалентну капацитивност мреже неоптерећених кондензатора приказане на слици ако је $C_1 = 0,5 \mu F$, $C_2 = C_3 = C_4 = 1 \mu F$ и $C_5 = 2 \mu F$.

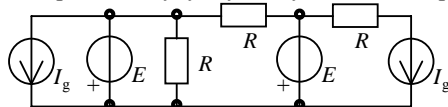
$C_{AB} =$ μF

4. У колу сталне струје приказаном на слици је $E = 1,5 mV$, $I_g = 2 \mu A$ и $R_1 = R_2 = R_3 = 500 \Omega$. Израчунати параметре еквивалентног Нортеновог генератора за тачке А и В. Скицати тај генератор и означити референтне смерове.

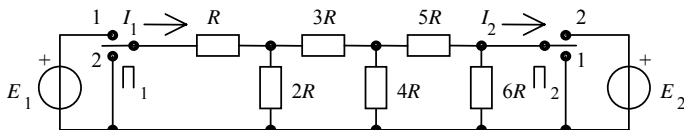
$I_N =$
 $G_N =$

5. У колу сталне струје приказаном на слици је $E = 1 kV$, $I_g = 1 A$ и $R = 1 k\Omega$. Израчунати укупну снагу Џулових губитака у отпорницима, укупну снагу идеалних струјних генератора и укупну снагу идеалних напонских генератора.

$P_R =$	$P_{I_g} =$	$P_E =$
---------	-------------	---------

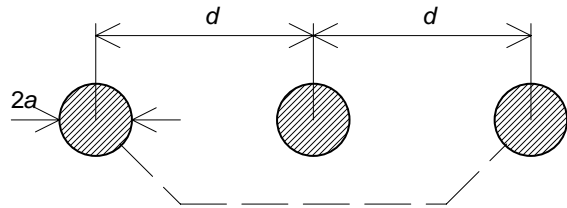
6. У колу приказаном на слици је $E_1 = 1 V$ и $E_2 = 2 V$. Када су преклопници Π_1 и Π_2 у положају 1, $I_2 = 10 mA$. Израчунати струју I_1 када су преклопници у положају 2.

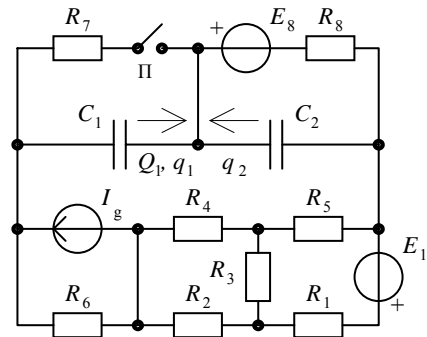
$I_1 =$ mA

ЗАДАЦИ

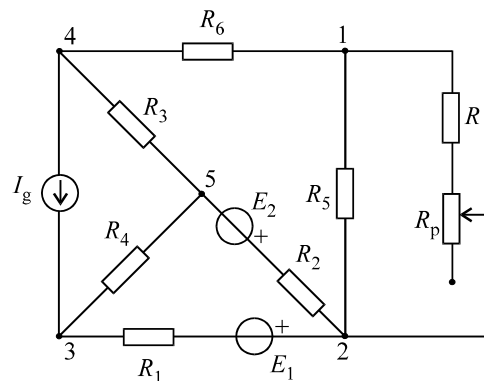
1. Три танка, врло дугачка, паралелна жичана проводника налазе се у вакууму, а попречни пресек је приказан на слици 1. Полупречник сваке жице је $a = 2 \text{ mm}$, а растојање између оса суседних жица је $d = 10 \text{ mm}$ ($d \gg a$). Прва и трећа жица су галвански повезане. Израчунати подужну капацитивност овога кондензатора.

2. За коло сталне струје са слике 2 је познато: $E_1 = 1 \text{ V}$, $E_8 = 2 \text{ V}$, $R_1 = R_2 = 300 \Omega$, $R_3 = R_4 = R_5 = R_8 = 100 \Omega$, $R_6 = 50 \Omega$, $R_7 = 200 \Omega$, $C_1 = 500 \text{ nF}$ и $C_2 = 2 \mu\text{F}$. Прекидач П је отворен. Одредити протоке наелектрисања кроз кондензаторе, q_1 и q_2 , након затварања прекидача П, ако је оптерећеност кондензатора капацитивности C_1 у новом стационарном стању $Q_1 = 1 \mu\text{C}$.

3. Генератори електромоторних сила $E_1 = 120 \text{ V}$ и $E_2 = 20 \text{ V}$, струјни генератор I_g , отпорници отпорности $R_1 = 10 \Omega$, $R_2 = 30 \Omega$, $R_3 = 15 \Omega$, $R_4 = 5 \Omega$, $R_5 = 15 \Omega$, $R_6 = 5 \Omega$, пријемник отпорности $R = 10 \Omega$ и потенциометар отпорности $R_p = 10 \Omega$ и максималне допустиве струје $I_{p\text{max}} = 1 \text{ A}$ образују електрично коло као на слици. Одредити у којим границама сме да се налази струја струјног генератора I_g , тако да потенциометар у овоме колу не прегори.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА ИСПИТА ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1 ОДРЖАНОГ 3. ЈУЛА 2005. ГОДИНЕ

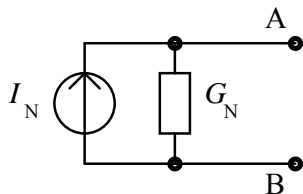
ПИТАЊА

1. $U_{AB} = \frac{Q}{4\pi\epsilon_0 a} \left(\frac{1}{\sqrt{3}} - 1 \right).$

2. $U_{AB} = E_{kr} a \ln \frac{b}{a}$

3. $C_{AB} = 1 \mu\text{F}.$

4. $I_N = -1 \mu\text{A}, G_N = \frac{4}{3} \text{mS}$

5. $P_J = 2 \text{kW}, P_{I_g} = 3 \text{kW}, P_E = -1 \text{kW}.$

6. По теоремама реципроцитета и линеарности, $I'_1 = -2I_2 = -20 \text{mA}.$

ЗАДАЦИ

1. Видети задатке 46 и 47 из "Збирке решених испитних задатака из Основа електротехнике, I део". Прву электроду кондензатора чине прва и трећа жица, а друга електрода је друга (средња) жица. Подужно наелектрисање Q' прве електроде равномерно се дели на две жице (по $Q'/2$). Подужно наелектрисање друге електроде је $-Q'$. На основу једначине (46.2) задатка 46, напон између електрода кондензатора је $U_{12} = \frac{Q'}{4\pi\epsilon_0} \left(3 \ln \frac{d}{a} - \ln 2 \right).$ Одавде је подужна капацитивност једнака

$$C' = \frac{Q'}{U_{12}} = \frac{4\pi\epsilon_0}{3 \ln \frac{d}{a} - \ln 2} = 26,9 \text{ pF/m}.$$

2. Видети задатак 202 из "Збирке решених испитних задатака из Основа електротехнике, I део". Протоци су $q_1 = -1,5 \mu\text{C}$ и $q_2 = -2 \mu\text{C}.$

3. Део кола лево од тачака 1 и 2 (укључујући отпорник R_5) може се заменити Тевененовим генератором параметара $E_{T12} = \frac{55}{9} I_g + \frac{260}{9} \text{V}$ и $R_T = 10 \Omega.$ Најјача (по апсолутној вредности) струја потенциометра постоји када је његова

отпорност једнака нули и износи $I_p = \frac{E_{T12}}{R_T + R}.$ Према услову задатка, $-1 \text{A} < I_p < 1 \text{A},$ одавде је $-8 \text{A} < I_g < -\frac{16}{11} \text{A}.$